

Nový koronavírus

Aktualizované 17. 4. 2020

TAKTO SA CHRÁNIME.

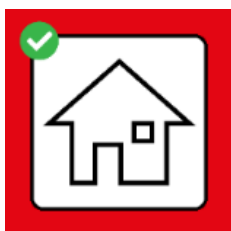

Informačný prehľad

Dôležité informácie o novom koronavíruse a o pravidlách správania sa a hygieny.

Čo môžete robiť?

Zostaňte doma. Zachránite tým životy.

Von chodíte len v **týchto prípadoch**:

- Nemôžete pracovať z domu a musíte ísť do práce. Zamestnávateľia sú povinní chrániť svojich zamestnancov.
- Musíte ísť nakúpiť potraviny.
- Musíte ísť k lekárovi alebo do lekárne.
- Musíte pomôcť iným ľuďom.

Máte viac než 65 rokov alebo máte nejaké ochorenie?

Potom vám vrelo odporúčame, aby ste zostali doma!

Len s jednou výnimkou: ak musíte ísť k lekárovi.

Dôsledne dodržiavajte pravidlá hygieny a správania sa.

Dodržiavať odstup od ostatných.

Vyhýbať sa podávaniu rúk.

K lekárovi alebo na pohotovosť ísť len po telefonickom ohlásení.

Dôkladne si umývať ruky.

Kašľať a kýchať do vreckovky alebo ohybu lakťa.

Najčastejšie otázky a odpovede týkajúce sa nového koronavírusu

Infekcia a riziká

Švajčiarsko sa nachádza v mimoriadnom núdzovom stave. Rýchlo pribúdajú prípady nákazy novým koronavírusom. Mnoho ľudí je chorých. U niektorých je priebeh ochorenia ľahký. Napriek tomu sú infekční. Ochorenie však môže predstavovať ohrozenie života. Niektoré osoby sú obzvlášť ohrozené. Hrozí im väčšie riziko ťažkého priebehu ochorenia.

Prečo sú tieto pravidlá hygieny a správania sa natoľko dôležité?

U nového koronavírusu ide o nový vírus, proti ktorému ešte ľudia nemajú **imunitu (obranyschopnosť)**. **Môže dôjsť k mnohým prípadom infekcie a ochorenia**. Preto musíme šírenie nového koronavírusu pokiaľ možno spomaliť.

Musíme chrániť najmä osoby s vyšším rizikom, ktorým hrozí ťažký priebeh ochorenia. Sú to osoby staršie než 65 rokov a osoby s určitými ochoreniami. Ide o tieto ochorenia:

- **vysoký krvný tlak,**
- **cukrovka,**
- **srdcovo-cievne ochorenia,**
- **chronické ochorenia dýchacích ciest,**
- **rakovina a**
- **ochorenia a typy liečby, ktoré oslabujú imunitný systém.**

Keď budeme všetci dodržiavať pravidlá správania sa a hygieny, môžeme lepšie ochrániť nielen tieto osoby. Prispievame tým aj k tomu, aby ľudia so závažnými ochoreniami dostali v zdravotníckych zariadeniach dobrú starostlivosť. Na jednotkách intenzívnej starostlivosti je totiž obmedzený počet ošetrovní a dýchacích prístrojov.

Ako sa nový koronavírus prenáša?

Nový koronavírus sa prenáša najmä blízkym a dlhším kontaktom – keď sa priblížime k chorému človeku s odstupom menším než 2 metre.

K prenosu dochádza

- **kvapôčkami:** Ak si chorý človek **kýchne alebo zakašle**, môžu sa vírusy dostať priamo na sliznice nosa, úst alebo očí iného človeka.
- **rukami:** Infekčné kvapôčky sa pri kašli a kýchaní dostanú na ruky. Prípadne sa človek dotkne povrchov, kde sa nachádzajú vírusy. Dotykom sa dostanú do úst, nosa alebo očí.

Kedy je človek infekčný?

Upozorňujeme: Ak človek ochorie v dôsledku nového koronavírusu, je infekčný už dlhšie. Konkrétne:

- Už **jeden deň pred prejavom** príznakov – teda ešte predtým, než človek zistí, že je nakazený.
- **V období, keď sa prejavujú príznaky, je človek obzvlášť infekčný.**
- **Aspoň 48 hodín potom, ako** sa človek začne opäť cítiť zdravý. Dbajte preto naďalej na dodržiavanie odstupov od ostatných a pravidelne si umývajte ruky mydlom.

Všetci by sa mali správať tak, ako keby boli infekční!

- Zostaňte doma.
- Pravidelne si dôkladne umývajte ruky mydlom.
- Keď musíte vyjsť z domu, dodržiavajte odstup od ostatných minimálne 2 metre.
- Vyhýbajte sa skupinám ľudí.
- Nezdržujte sa v skupinách viac než 5 osôb.
- Aj v malých skupinách vždy od seba dodržiavajte odstup 2 metre.
- Do ordinácie lekára alebo na pohotovosť chodte len po telefonickom ohlásení.

Príznaky, diagnóza a liečba

Akými príznakmi sa prejavuje ochorenie novým koronavírusom?

Časté sú tieto príznaky:

- kašeľ (väčšinou suchý)
- bolesť v krku
- dýchavičnosť
- horúčka, pocit zvýšenej teploty
- bolesť svalov
- náhla strata čuchu a/alebo chuti

Zriedkavo sa môžu vyskytnúť:

- bolesť hlavy
- žalúdočné a črevné prejavy
- zápal spojiviek
- nádcha

Príznaky sú rôzne závažné, môžu byť len mierne. Možné sú aj komplikácie, napríklad zápal pľúc.

Na nový koronavírus sa netestujú všetky osoby s príznakmi. Pokiaľ však máte niektoré z vyššie opísaných častých príznakov, s veľkou pravdepodobnosťou ste ochoreli v dôsledku koronavírusu.

Ako sa lieči ochorenie novým koronavírusom?

Liečba je obmedzená na zmierňovanie príznakov. Pacienti sa izolujú, aby sa chránili ďalšie osoby. Pri ťažkom priebehu ochorenia je väčšinou potrebná liečba v nemocnici na jednotke intenzívnej starostlivosti. Za určitých okolností si to vyžaduje umelé dýchanie.

Čo mám robiť, ak sa u mňa prejavia príznaky?

Prečítajte si pokyny týkajúce sa «samoizolácie» (po nemecky: «Selbst-Isolation») na stránkach https://www.bag.admin.ch/dam/bag/de/dokumente/cc/Kampagnen/covid-19/selbst-isolation/selbst-isolation-slovakisch.pdf.download.pdf/BAG_Selbst-Isolation_Slovakisch.pdf (www.bag.admin.ch/neues-coronavirus / www.ofsp.admin.ch/nouveau-coronavirus / www.ufsp.admin.ch/nuouvo-coronavirus) a dôsledne tieto pokyny dodržiavajte. Ak nerozumiете pokynom v ponúkaných jazykoch, obráťte sa na niekoho, kto vám ich vysvetlí.

Tu je niekoľko dôležitých opatrení, ktoré musíte začať ihneď nevyhnutne dodržiavať, ak zistíte príznaky ochorenia:

- Zdržujte sa v jednej miestnosti a majte zatvorené dvere. Pravidelne vetrajte.
- Zabráňte kontaktu s inými osobami.
- Dôsledne dodržiavajte pravidlá hygieny.
- Z domu opäť vyjdite von najmenej 48 hodín po odznení príznakov. Musí to však byť najmenej 10 dní od prvého prejavu príznakov.

Ak máte viac než 65 rokov alebo trpíte nejakým ochorením a prejaví sa u vás aspoň jeden z častých príznakov, v každom prípade ihneď zatelefonujte svojmu lekárovi. I keď je práve víkend.

Ak ste mladší než 65 rokov a nemáte žiadne ochorenie: svojmu lekárovi zatelefonujte vtedy, keď sa vám zhorší zdravotný stav. Najmä v prípade, že sa vám začne ťažko dýchať.

Čo mám robiť, keď som bol v kontakte s osobou, ktorá má príznaky ochorenia koronavírusom?

Kontrolné otázky:

- 1) Žijete v jednej domácnosti s osobou, u ktorej sa prejavuje aspoň jeden z častých príznakov ochorenia koronavírusom?
- 2) Boli ste v blízkom kontakte (napríklad objatia, bozky) s osobou, u ktorej sa počas nasledujúcich 24 hodín prejavil aspoň jeden z častých príznakov ochorenia koronavírusom?

Odpovedali ste na 1. alebo 2. otázku kladne? Potom ste pravdepodobne nakazený/á. Teraz je dôležité, aby ste nenakazili nikoho ďalšieho.

Prečítajte si pokyny týkajúce sa karantény (po nemecky: «Selbst-Quarantäne») na stránkach https://www.bag.admin.ch/dam/bag/de/dokumente/cc/Kampagnen/covid-19/selbst-quarantaene/selbst-quarantaene-slowakisch.pdf.download.pdf/BAG_Selbst-Quarantaene_Slowakisch.pdf (www.bag.admin.ch/neues-coronavirus / www.ofsp.admin.ch/nouveau-coronavirus / www.ufsp.admin.ch/nuouvo-coronavirus) a dôsledne tieto pokyny dodržiavajte. Ak nerozumiete pokynom v ponúkaných jazykoch, obráťte sa na niekoho, kto vám ich vysvetlí.

Tu je niekoľko dôležitých opatrení, ktoré musíte nevyhnutne dodržiavať:

- Zostaňte 10 dní doma.
- Zabráňte kontaktu s inými osobami. Jediná výnimka: osoby, ktoré s vami žijú v jednej domácnosti a sú tiež v karanténe.
- To najnutnejšie nech vám donesie rodina alebo priatelia.
- Dôsledne dodržiavajte pravidlá hygieny.

Ak sa u vás v tomto období prejavia príznaky, držte sa pokynov uvedených v časti «Čo mám robiť, ak sa u mňa prejavia príznaky».

Máte ťažkosti, pocit, že ste chorý/á alebo príznaky, ktoré nesúvisia s novým koronavírusom?

Zdravotné ťažkosti, ochorenia a príznaky, ktoré sa netýkajú nového koronavírusu, treba náležite posúdiť a liečiť. Vyhľadajte pomoc a nečakajte príliš dlho – zatelefonujte svojmu lekárovi.

Ďalšie informácie

Zakazujú sa zhromaždenia viac než 5 osôb.

Spolková rada 20. marca 2020 zakázala na verejnosti stretnutia viac než 5 osôb. Verejnosťou sa myslia verejné miesta, vychádzkové chodníky, parky a podobne. Pri stretnutí s inými ľuďmi musíte vždy dodržiavať odstup aspoň 2 metre. Ak to nedodržíte, môžete dostať pokutu. Pre všetkých ľudí každej vekovej kategórie platí: dodržiavajte zákazy a opatrenia Spolkovej rady, ako aj všetky odporúčania. Chráňte seba a nenakazte nikoho iného!

Môžem sa stretnúť s priateľmi?

Vo všeobecnosti platí: zostaňte doma. Najmä ľudia, ktorí sú chorí alebo starší než 65 rokov, by mali opúšťať bydlisko len vo výnimočných prípadoch.

Zakazujú sa zhromaždenia viac než piatich osôb vo verejnom priestore. Tento predpis platí aj pre väčšie rodiny alebo domácnosti. Ak tento predpis nedodržíte, môžete od polície dostať pokutu. Aj keď sa stretne päť alebo menej osôb, treba dodržať minimálny odstup 2 metre. Samozrejme, matka môže viesť za ruku svoje malé dieťa alebo muž môže pri chôdzi podopierať svoju manželku, ktorá má problémy s chôdzou.

Obmedzte svoje spoločenské kontakty na úplné minimum. To napríklad znamená:

- žiadne stretnutie s kolegami pri poháriku
- žiadne súkromné večierky
- žiadny futbalový zápas s priateľmi
- žiadne pozvania na narodeniny detí

Nestretávajte sa v skupinkách viac než piatich osôb a bezpodmienečne dodržiavajte odstup aspoň 2 metre. Dodržiavajte pravidlá hygieny a správania sa.

Čo môžem robiť, ak sa v nemocnici nehovorí mojím jazykom a nikto mi nerozumie?

Od začiatku žiadajte o tlmočníka. Existujú aj tlmočnicke služby cez telefón. Keď sa privolá profesionálny tlmočník, nemusíte na tlmočenie volať svojich príbuzných, čím ich chránite pred nakazením. Máte právo, aby ste pri lekárskejších výkonoch rozumeli a aby vám rozumeli.

Musíte zostať doma a potrebujete potraviny alebo lieky?

Alebo chcete niekomu pomôcť?

Hľadajte vo svojom bezprostrednom okolí:

- Môžete niekoho poprosiť o pomoc?
- Môžete niekomu ponúknuť pomoc?

Ďalšie možnosti sú:

- obráťte sa na správu svojej obce alebo svojho mesta
- použite aplikáciu „Five up“
- pozrite si stránky www.hilf-jetzt.ch / www.aide-maintenant.ch

Aj tu platí, že sa vždy musia zabezpečiť a dodržiavať pravidlá správania sa a hygieny.

Máte deti?

Deti by nemali strážiť starí rodičia či iné obzvlášť ohrozené osoby. Dohliadnite na to, by sa deti hrali **najviac v päťici**. Skupiny detí by mali zostať nemenné, to znamená, že by sa mali spolu hrať vždy tie isté deti. Kým sa deti hrajú, nemali by sa dospelí združovať v skupinách.

Robíte si starosti alebo sa potrebujete s niekým porozprávať?

Tu nájdete viac informácií:

- Na internete na stránkach www.dureschnufe.ch / www.santepsy.ch / www.salutepsi.ch
- Telefonické poradenstvo na linke 143 (Die Dargebotene Hand)

Cítite sa doma v ohrození? Potrebujete pomoc alebo ochranu?

- Na stránkach www.opferhilfe-schweiz.ch / www.aide-aux-victimes.ch / www.aiuto-alle-vittime.ch nájdete telefónne čísla a e-mailové adresy, kde ponúkajú anonymné poradenstvo a ochranu v celom Švajčiarsku.
- V **pripade núdze** volajte na políciu: telefónne číslo **117**

Ďalšie dôležité telefónne čísla:

- **záchranná služba 144:** tá je k dispozícii v celom Švajčiarsku 24 hodín denne v prípade akýchkoľvek núdzových prípadov týkajúcich sa zdravia.
- **Infolinka** v súvislosti s novým koronavírusom: na čísle **058 463 00 00** odpovedajú na otázky o novom koronavíruse.
- **Ak nemáte všeobecného lekára:** **Medgate** je k dispozícii 24 hodín denne 7 dní v týždni 365 dní v roku na čísle 0844 0844 911.

Takto sa chránime pri práci.

Švajčiarsko musí fungovať ďalej. Kto môže, mal by pracovať z domu. Ak však pracujete napríklad na stavbe, v maloobchode alebo vo výrobnom závode, dodržiavajte pravidlá správania sa a hygieny. Aj zamestnávateľia sú povinní dodržiavať pravidlá úradu týkajúce sa hygieny a odstupu. Na tento účel majú uplatňovať vhodné organizačné a technické opatrenia pre bezpečnosť pracovníkov. Podniky, ktoré ich neuplatňujú alebo nemôžu uplatňovať, môžu byť zatvorené.

Ďakujeme, že zabezpečujete chod našej krajiny.

Čo je nový koronavírus? Čo je SARS-CoV-2 a COVID-19?

Nový koronavírus bol odhalený v Číne koncom roka 2019 na základe neobvykle častého výskytu zápalu pľúc v meste Wu-chan v strednej Číne. Vírus dostal názov SARS-CoV-2. Patrí k rovnakej skupine vírusov, ako pôvodcovia „Middle-East Respiratory Syndrome“ MERS a „závažného akútneho respiračného syndrómu“ SARS.

WHO dala ochoreniu spôsobenému novým koronavírusom 11. februára 2020 oficiálne pomenovanie: COVID-19, čo je skratka pre „coronavirus disease 2019“ alebo po slovensky ochorenie spôsobené koronavírusom 2019.

Z informácií, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, možno dospieť k záveru, že vírus na človeka preniesli zvieratá a teraz sa šíri prenosom z človeka na človeka. Miestom pôvodu je pravdepodobne trh s rybami a so zvieratami v meste Wu-chan, ktorý čínske orgány medzičasom zatvorili.

Viac informácií:

www.bag-coronavirus.ch

www.bag.admin.ch/neues-coronavirus

(nemecky, francúzsky, taliansky, anglicky)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Bundesamt für Gesundheit BAG
Office fédéral de la santé publique OFSP
Ufficio federale della sanità pubblica UFSP
Federal Office of Public Health FOPH